

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/141/99

PREFERENCJE PARTYJNE WE WRZEŚNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Na scenie politycznej koniec wakacji upłynął pod znakiem rolniczych protestów. W kilku miejscach kraju rolnicy domagający się interwencyjnego skupu zbóż blokowali drogi, co jednak spotkało się ze zdecydowaną postawą władz i protestujący byli usuwani siłą. Po jednej z interwencji doszło do prawdziwej bitwy, podczas której wielu policjantów zostało rannych. Wydarzenia te dały asumpt do wysuwanych przez opozycję oskarżeń rządu o nieumiejętność rozwiązywania problemów rolnictwa, a generalnie o doprowadzenie do złej sytuacji w kraju. Poza rolnikami także najliczniejsze związki zawodowe górników oraz nauczycieli zgłaszały swoje zastrzeżenia do pracy ministrów. Związek Zawodowy Pielęgniarek i Położnych podjął decyzję o wznowieniu zawieszonych kilka miesięcy wcześniej akcji protestacyjnej.

Na początku września najważniejszym wydarzeniem politycznym była dymisja wicepremiera i szefa MSWiA Janusza Tomaszewskiego. Można sądzić, że sama sprawa i sposób rozwiązania problemu związanego z uruchomieniem procedury lustracyjnej wobec jednego z ważniejszych członków rządu raczej nie poprawiły społecznego wizerunku obecnego gabinetu i ugrupowań rządzących.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się we wrześniu, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji¹ - 61% ankietowanych, a więc tyle samo co przed miesiącem. Wrzesień nie przyniósł też większych zmian w poparciu dla poszczególnych ugrupowań.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (112), 8-14 września ‘99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1123).

**POPARCIE DLA PARTII I UGRUPOWAŃ POLITYCZNYCH WŚRÓD OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ
W POTENCJALNYCH WYBORACH PARLAMENTARNYCH**

Partie i ugrupowania polityczne	‘98					‘99									
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV ₍₁₎	IV ₍₂₎	V	VI	VII	VIII	IX
	w procentach														
SLD	22	28	29	30	28	27	29	28	28	29	30	31	33	34	33
AWS	25	23	38	28	29	28	22	22	23	23	22	24	20	16	17
UW	13	12	7	12	12	11	15	9	7	8	10	9	7	9	10
PSL	10	8	8	8	9	9	11	9	11	10	8	9	8	11	8
UP	6	8	4	3	6	7	7	5	3	5	4	6	4	5	6
KPEiR	-	-	-	-	-	3	2	3	2	4	2	2	2	2	2
ROP	4	4	2	3	3	2	3	4	3	4	3	3	3	2	2
UPR	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	2	1	2	1	2
ZZR „Samoobrona”	-	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2	2	1	1	2
ChD III RP	-	-	-	-	-	1	1	1	2	1	2	2	2	2	1
KPEiR RP	-	-	-	-	-	2	1	1	1	2	2	1	1	2	1
PLD	-	-	-	-	-	-	-	1	0	0	1	1	0	1	1
Inna partia	5	3	4	5	3	3	2	3	1	1	1	1	3	2	2
Trudno powiedzieć	14	13	7	11	9	8	8	11	15	10	12	9	14	13	13
N	618	736	678	657	620	650	635	601	610	605	629	658	629	632	685

Wśród potencjalnych wyborców największym poparciem cieszy się SLD. Zamiar oddania głosu na tę partię deklaruje, podobnie jak w lipcu i sierpniu, jedna trzecia (33%) ankietowanych wybierających się do urn. Wrzesień jest zatem kolejnym miesiącem utrzymywania się wysokich - najwyższych z dotychczasowych - notowań tego ugrupowania.

Od sierpnia nie zmieniła się także skala poparcia dla drugiego z głównych ugrupowań sceny politycznej - AWS. Po odnotowanym w dwóch poprzednich miesiącach głębokim spadku notowań, poparcie dla AWS wciąż utrzymuje się na bardzo niskim poziomie - zamiar oddania głosu na tę formację deklaruje obecnie tylko 17% ankietowanych. W stosunku do sytuacji sprzed wakacji AWS utraciła blisko jedną trzecią swoich ówczesnych zwolenników. Drugi miesiąc z rzędu poparcie dla AWS jest najniższe z zarejestrowanych przez nas w sondażach, natomiast dystans dzielący to ugrupowanie od głównego rywala - SLD jest większy niż kiedykolwiek.

W porównaniu z sierpniem nie uległy zmianie także notowania drugiego z koalicjantów - Unii Wolności. Poparcie dla niej deklaruje obecnie co dziesiąty potencjalny wyborca (10%). W odróżnieniu od AWS, obecne notowania partii Leszka Balcerowicza nie odbiegają znacząco od przeciętnych, uzyskiwanych przez Unię w tym roku.

Nieco mniejszym poparciem niż przed miesiącem cieszy się obecnie PSL. Po zarejestrowanym w sierpniu niewielkim wzroście liczby zwolenników, poparcie dla tej partii powróciło do poziomu z poprzednich miesięcy - obecnie zamiar oddania głosu na PSL deklaruje 8% ankietowanych.

Listę ugrupowań, które miałyby dziś szansę na wejście do parlamentu, zamyka w tym miesiącu Unia Pracy, za którą opowiada się 6% potencjalnych wyborców. W dalszym ciągu niewielkie szanse na wejście do parlamentu mają natomiast pozostałe ugrupowania uwzględnione w naszym badaniu. Poparcie dla ROP, UPR, KPEiR oraz „Samoobrony” deklaruje 2% ankietowanych. Na jeszcze mniej głosów mogłyby liczyć ChD III RP, KPEiR RP oraz PLD (1%).

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?
 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	61	18	21	1123
Płeć				
Mężczyźni	64	12	24	533
Kobiety	58	24	18	590
Wiek				
18-24 lat	64	19	17	160
25-34	51	19	30	198
35-44	61	19	19	209
45-54	65	19	16	225
55-64	67	15	18	132
65 lat i więcej	62	16	23	199
Miejsce zamieszkania				
Wies	59	20	22	413
Miasto do 20 tys.	69	13	18	136
20 - 100 tys.	57	21	22	196
101 - 500 tys.	66	16	18	201
501 tys. i więcej mieszk.	59	17	24	177
Wykształcenie				
Podstawowe	54	20	26	307
Zasadnicze zawodowe	60	17	22	336
Średnie	67	17	16	372
Wyższe	64	17	19	108
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	56	21	23	74
Prac.umysł.niż.szczębła	61	25	14	95
Pracownicy fiz.- umysł.	64	18	18	91
Robotnicy wykwalifikowani	71	14	14	122
Robotnicy niewykwalifik.	47	16	37	65
Rolnicy	72	12	16	62
Pracujący na własny rach.	61	12	27	42
Bierni zawodowo				
Renciści	55	21	24	133
Emeryci	68	13	19	222
Uczniowie i studenci	62	18	20	83
Bezrobotni	46	26	28	87
Gospodynie domowe i inni	57	20	23	47
Pracuje w:				
sferze budżetowej	56	25	19	100
sekt. państw., publicznym	63	20	16	88
sp. właśc. pryw. i państwa	61	16	23	99
sekt. pryw. poza rolnict.	62	15	23	222
prywatnym gosp. rolnym	75	12	13	81
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	57	15	28	150
276 - 399	59	20	21	138
400 - 549	63	20	18	248
550 - 799	62	20	18	170
Powyżej 799 zł	72	13	15	162
Ocena własnych war. mater.				
Złe	53	19	27	402
Średnie	65	17	18	504
Dobre	67	17	17	216
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	59	16	25	68
Raz w tygodniu	62	20	18	565
1-2 razy w miesiącu	61	18	21	159
Kilka razy w roku	59	14	26	228
W ogóle nie uczestniczy	61	14	24	101
Poglądy polityczne				
Lewica	71	16	13	314
Centrum	57	20	23	333
Prawica	73	13	14	235
Trudno powiedzieć	43	22	36	237

Tabela 2. Gdyby miał(a) Pan(i) wybierać z poniższej listy, to na którą partię by Pan(i) głosował(a)?

(%)

	AWS	ChD III RP	KPEiR	KPEiR RP	PSL	PLD	ROP	SLD
Ogółem	17	1	2	1	8	1	2	33
Płeć								
Mężczyźni	17	1	2	2	8	1	2	37
Kobiety	18	1	2	1	8	0	2	30
Wiek								
18-24 lat	15	0	0	0	3	2	1	27
25-34	12	3	0	0	7	1	2	34
35-44	14	0	1	0	8	0	3	36
45-54	16	1	2	4	11	0	2	35
55-64	20	1	5	0	10	1	1	39
65 lat i więcej	27	2	7	3	8	1	2	28
Miejsce zamieszkania								
Wieś	17	0	3	1	16	1	2	26
Miasto do 20 tys.	20	4	0	2	6	0	0	35
20 - 100 tys.	22	2	0	0	3	1	4	40
101 - 500 tys.	14	0	1	1	3	2	1	39
501 tys.i więcej mieszk.	15	1	5	5	3	0	3	33
Wykształcenie								
Podstawowe	18	1	4	4	13	0	1	24
Zasadnicze zawodowe	18	1	1	1	9	1	2	33
Średnie	17	1	3	0	6	1	3	38
Wyższe	16	3	0	0	2	1	1	37
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	11	5	0	0	3	0	2	38
Prac.umyśl.niż.szczebła	14	1	2	0	5	0	0	44
Pracownicy fiz.- umyśl.	17	5	0	0	0	2	2	40
Robotnicy wykwalifikowani	17	0	0	0	8	1	3	39
Robotnicy niewykwalifik.	13	0	1	7	13	0	4	32
Rolnicy	8	0	0	0	35	0	0	22
Pracujący na własny rach.	8	0	0	5	9	0	0	36
Bierni zawodowo								
Renciści	27	0	8	3	7	1	3	33
Emeryci	23	1	6	2	9	1	3	31
Uczniowie i studenci	6	0	0	0	2	0	2	25
Bezrobotni	21	0	0	2	4	5	0	27
Gospodynie domowe i inni	20	0	0	0	0	0	0	22
Pracuje w:								
sferze budżetowej	10	2	0	0	6	0	1	34
sekt. państw., publicznym	19	0	2	0	7	0	4	41
sp. wiaśc. pryw. i państwa	13	0	0	0	11	0	0	48
sekt. pryw. poza rolnict.	16	3	0	2	3	1	2	37
prywatnym gosp. rolnym	11	0	2	0	30	0	0	21
Dochody na jedną osobę								
Do 275 zł	17	0	2	2	17	0	0	32
276 - 399	14	1	4	1	15	1	5	24
400 - 549	19	2	1	1	9	1	2	35
550 - 799	17	0	2	4	4	1	3	45
Powyżej 799 zł	19	2	4	1	3	1	1	39
Ocena własnych war. mater.								
Złe	14	0	3	1	11	0	3	33
Średnie	19	2	2	1	8	1	1	37
Dobre	20	1	2	2	3	1	2	25
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	48	2	3	0	0	0	4	15
Raz w tygodniu	20	2	2	2	11	1	2	25
1-2 razy w miesiącu	16	0	4	4	10	1	1	25
Kilka razy w roku	9	0	2	0	2	1	3	52
W ogóle nie uczestniczy	5	0	0	0	4	0	0	61
Poglądy polityczne								
Lewica	2	0	1	1	11	1	1	65
Centrum	14	1	2	3	7	0	2	32
Prawica	45	3	4	1	4	1	2	8
Trudno powiedzieć	8	0	3	0	11	1	3	6

Tabela 2 cd. Gdyby miał(a) Pan(i) wybierać z poniższej listy, to na którą partię by Pan(i) głosował(a)? (%)

	UPR	UP	UW	ZZR "Samo- obrona"	Inna partia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	6	10	2	2	13	685
Płeć							
Mężczyźni	2	5	8	3	3	10	342
Kobiety	1	6	11	1	2	16	342
Wiek							
18-24 lat	3	14	12	1	2	18	102
25-34	4	6	12	6	2	12	101
35-44	2	5	10	3	4	13	127
45-54	0	4	9	2	2	12	145
55-64	0	6	7	0	1	10	88
65 lat i więcej	0	1	7	1	0	13	122
Miejsce zamieszkania							
Wieś	0	7	2	5	3	18	242
Miasto do 20 tys.	2	4	13	0	4	10	94
20 - 100 tys.	1	4	6	2	0	15	112
101 - 500 tys.	5	6	14	0	2	11	134
501 tys.i więcej mieszk.	1	5	23	0	1	4	103
Wykształcenie							
Podstawowe	0	5	6	1	1	22	165
Zasadnicze zawodowe	0	8	4	6	4	14	202
Średnie	3	4	12	1	2	10	250
Wyższe	3	7	28	0	2	0	68
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	4	12	25	0	0	1	41
Prac.umysł.niż.szczebła	5	6	10	0	4	10	58
Pracownicy fiz.-umysł.	2	8	3	0	4	18	58
Robotnicy wykwalifikowani	1	7	12	2	7	3	87
Robotnicy niewykwalifik.	0	6	5	3	5	10	30
Rolnicy	0	3	0	1	0	19	45
Pracujący na własny rach.	2	5	22	3	0	10	25
Bierni zawodowo							
Renciści	0	1	2	0	1	13	73
Emeryci	0	2	9	1	1	11	150
Uczniowie i studenci	4	16	16	0	2	28	51
Bezrobotni	2	3	9	6	0	20	40
Gospodynie domowe i inni	5	7	16	7	0	23	26
Pracuje w:							
sferze budżetowej	5	6	17	0	10	9	56
sekt. państw.,publicznym	0	5	8	2	3	8	56
sp. właśc. pryw. i państwa	0	6	17	0	1	6	60
sekt. pryw. poza rolnict.	3	10	10	3	2	9	137
prywatnym gosp. rolnym	0	3	3	11	0	20	60
Dochody na jedną osobę							
Do 275 zł	0	5	5	3	4	14	85
276 - 399	0	11	5	5	3	12	82
400 - 549	0	6	5	1	3	13	155
550 - 799	3	2	14	0	1	6	105
Powyżej 799 zł	3	4	19	0	0	2	117
Ocena własnych war. mater.							
Złe	1	4	6	2	4	18	214
Średnie	1	5	8	2	2	11	328
Dobre	4	9	19	2	1	10	143
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	0	6	9	0	6	7	40
Raz w tygodniu	1	4	8	3	3	16	349
1-2 razy w miesiącu	6	9	12	3	0	11	97
Kilka razy w roku	0	8	12	1	2	10	136
W ogóle nie uczestniczy	3	5	14	0	0	8	62
Poglądy polityczne							
Lewica	0	4	6	3	1	4	224
Centrum	2	9	9	3	3	13	189
Prawica	3	2	19	1	3	6	172
Trudno powiedzieć	0	11	3	3	5	45	99